

Stockholm, 7 januari 2024

Bröstcancerförbundets engagemang i VAI-B

Bröstcancerförbundet är Sveriges enda intresseorganisation som fokuserar enbart på bröstcancer, med 12 000 medlemmar och 34 bröstcancerföreningar runt om i hela landet. För att nå visionen om att ingen ska drabbas av bröstcancer, finansierar Bröstcancerförbundet bröstcancerforskning, erbjuder stöd och rehabilitering till drabbade och bedriver påverkansarbete i bröstcancerfrågor.

Bröstcancer är den vanligaste cancerformen hos kvinnor. Fler än var tionde kvinna drabbas någon gång under livet av bröstcancer. Att öka kunskapen om vikten av tidig upptäckt och nyttan av bröstcancerscreening är avgörande för att öka deltagandet i bröstcancerscreening.

Den fråga Bröstcancerförbundets medlemmar prioriterar allra högst är tidig upptäckt. Tidig upptäckt av bröstcancer förbättrar prognos och kan minska behov av behandling och lidande. Att kvinnor mellan 40–74 år sedan slutet av 1900-talet kallas till bröstcancerscreening med mammografi bedöms nära halverat dödligheten bland de kvinnor som regelbundet går på screening¹.

Samtidigt finns stora utmaningar inom bröstradiologin, inte minst på grund av stor personalbrist av både radiologer och röntgensjuksköterskor. Att hitta bröstcancer hos kvinnor som drabbats tar stora resurser i anspråk, och merparten av alla kvinnor som deltar i screening kan som tur är friskförklaras. Att identifiera rätt förändringar är avgörande för att undvika att kvinnor återkallas för undersökning av en förändring som visar sig inte vara bröstcancer. Bröstcancerförbundet anser att det är nödvändigt att utveckla och effektivisera undersökningsmetoderna för att bibehålla den goda kvalitén och även förbättra svensk bröstcancerscreening. Bröstcancerförbundet har uppmärksammat bristen på bröstradiologer i 2020 års bröstcancerrapport².

Bröstcancerförbundet såg därför mycket positivt på att svenska forskare började undersöka patientsäkra metoder för att använda artificiell intelligens till att effektivisera bröstradiologin. Att delta i Vinnovaprojektet VAI-B – Valideringsplattform för AI inom Bröstradiologi – för att utveckla en nationell valideringsplattform för AI inom mammografiscreening var en viktig prioritering för Bröstcancerförbundet.

Bröstcancerförbundets insatser inom VAI-B

Inom ramen för projektet har Bröstcancerförbundet genomfört en rad aktiviteter. Arbetet inleddes med kunskapsinhämtning kring kvinnors attityder till användning av AI inom mammografi. Insikterna utgjorde sedan en grund för insatser som syftade till att öka kunskapen och tillgängliggöra information om användning av AI inom mammografi.

Undersökning av kvinnors inställning till AI inom mammografi:

- Fokusgrupper med kvinnor om inställning till AI inom mammografi

---

¹ [Tidig upptäckt av bröstcancer - RCC](#)

² [Brostcancer rapport 2020.pdf](#)

- Novusundersökning om inställning till AI inom mammografi
- Sammanställning av attitydundersökning om ny teknik i bröstcancervården

Kunskapspridande aktiviteter om AI inom mammografi:

- Film för användning i sociala medier om AI i bröstcancerscreening³
- Medieutspel om införande av AI i bröstcancerscreening med pressmeddelande⁴ och regionala debattartiklar
- Webbinarium om AI inom svensk bröstcancervård⁵

Fokusgrupper och Novusundersökning

I juni 2022 genomfördes fokusgrupper där kvinnor i målgruppen för screeningprogrammet diskuterade olika frågeställningar om AI inom mammografi.

Fyra fokusgrupper om vardera 90 minuter genomfördes med sammanlagt 24 kvinnor mellan 40–74 år som genomgått minst ett mammografibesök. Hälften av deltagarna rekryterades via Norstat. Den andra hälften rekryterades bland medlemmar i Bröstcancerförbundet, där samtliga kvinnor fått en bröstcancerdiagnos. Respektive kategori deltagare delades upp i två fokusgrupper, vilket resulterade i två fysiska grupper och två digitala. Fokusgrupperna leddes av en extern och oberoende moderator. De fysiska fokusgrupperna ägde rum i centrala Stockholm.

Deltagarna i fokusgrupperna rekryterades från Stockholm, följt av (i ordning av antal) Uppsala, Forshaga, Mariestad och Håbo. Den yngsta intervjupersonen var 41 år gammal, och den äldsta 74 år gammal. Deltagarna hade varierande erfarenhet av mammografi. Inom samtliga grupper hade någon återkallats för kompletterande undersökningar.

Som komplement till insikterna från fokusgrupperna genomförde Novus i maj 2022 en webbaserad undersökning på uppdrag av Bröstcancerförbundet i syfte att ta reda på kvinnors inställning till bröstcancerscreening och införande av AI inom mammografin. Undersökningen byggde på 516 webbintervjuer med kvinnor mellan 40 och 74 år som slumpmässigt valts ut ur Novus Sverigepanel. Eventuella skevheter i panelstruktur avhjälps genom att ett riksrepresentativt urval dras från panelen samt av att resultatet viktas. Det säkerställer ett representativt urval och ger resultat som återspeglar en bred allmänhet.

Frågor som ställdes i Novusundersökningen:

Om man vet att ett datorprogram (AI, dvs. artificiell intelligens) skulle upptäcka bröstcancer minst lika bra som en röntgenläkare, skulle du då kunna tänka dig att endast undersökas med AI (artificiell intelligens?)

Ja 51 procent

---

³ https://youtu.be/YHsqy9tc__w

⁴ <https://brostcancerforbundet.se/press/#/pressreleases/kvinnor-vaelkomnar-ny-teknik-i-broestcancervaarden-ai-teknik-kan-revolutionera-mammografin-3232008>

⁵ Samarrangemang med Vinnovaprojektet SwAIPP om AI inom bröstpatologi. [Webbinarium: AI inom bröstcancervården | Bröstcancerförbundet](#)

Nej 20 procent
Vet ej 29 procent

Vad tror du skulle kännas/upplevas som värst?

Att ett datorprogram (AI) missar tecken på bröstcancer 19 procent

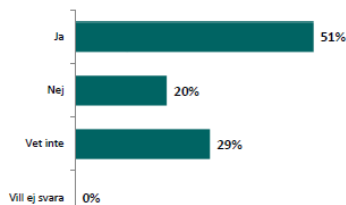
Att en röntgenläkare missar tecken på bröstcancer 15 procent

Ingen skillnad om AI eller läkare missar tecken på bröstcancer 55 procent

Vet inte 11 procent

Drygt hälften skulle kunna tänka sig att bli undersökt av ett datorprogram för att upptäcka bröstcancer om de visste att det var minst lika bra som en röntgenläkare

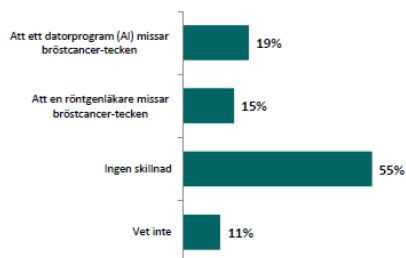
FRÅGA: Om man vet att ett datorprogram (AI, dvs. artificiell intelligens) skulle upptäcka bröstcancer minst lika bra som en röntgenläkare, skulle du då kunna tänka dig att endast undersökas med AI (artificiell intelligens)?

BAS: Totalt (n=516)

Fler än hälften uppger att det inte skulle upplevas som någon skillnad om ett datorprogram skulle missa ett bröstcancer-tecken eller en röntgenläkare skulle göra det

FRÅGA: Vad tror du skulle kännas/upplevas som värst?

BAS: Totalt (n=516)

Resultat från attitydundersökningen

Bröstcancerförbundet sammanställde resultaten från fokusgrupperna och Novusundersökningen i en attitydundersökning⁶. Den visar att:

- Hög träffsäkerhet där fler cancer upptäcks så tidigt som möjligt är viktigast.
- Kvinnor har högt förtroende för dagens bröstcancerscreening.
- Användning av AI i kombination med en läkare ses som en naturlig del i framtidens bröstcancerscreening.
- En majoritet ställer sig positiva till att i framtiden endast undersökas med hjälp av AI. Endast två av tio är negativa till att endast låta sig undersökas med hjälp av AI.
- Mänsklig kontakt i mötet med vården fortsatt viktig.

Kunskapspridande aktiviteter

Medieutspel:

Med utgångspunkt i insikterna från arbetet med attitydundersökningen gjordes ett medieutspel om möjligheterna med AI inom mammografi. Med stöd från pr-byrån Westander skickade Bröstcancerförbundet ut ett pressmeddelande samt 21 regionalt anpassade debattartiklar till

⁶ [attitydundersokning-VAIB.pdf](#)

lokala medier över hela landet. Debattartiklarna undertecknades av Bröstcancerförbundets ordförande Susanne Dieroff Hay jämte VAI-B projektets Fredrik Strand och Sophia Zackrisson.

Utspelet genererade artiklar i 11 av landets 21 regioner vilket Bröstcancerförbundet bedömer är ett bra genomslag för ett medieutspel i en komplex fråga.

Pressmeddelande om attitydundersökning gav faktaartiklar i Hallandsposten, Hallands Nyheter och Kungsbackaposten samt Örebro nyheter.

Debattartiklarna publicerades 55 gånger i 31 olika tidningar. Lokalmedia i följande regioner publicerade debattartikeln: Blekinge, Dalarna, Gävleborg, Halland, Jämtland-Härjedalen, Norrbotten, Stockholm, Västerbotten, Västra Götalandsregionen, Örebro och Östergötland.

Dessutom publicerades repliker på debattartiklarna i både Hallandsposten och Sundsvalls Tidning, undertecknade av ansvariga för screeningverksamhet i de båda regionerna.

Sociala medier:

I samband med medieutspelet publicerade Bröstcancerförbundet inlägg om projektet, filmen som tagits fram samt länkar till attitydundersökningen och en sammanställning på Bröstcancerförbundets hemsida. Mellan mitten av februari 2023 till mitten av mars 2023 fick inläggen ett gott genomslag, över medel för Bröstcancerförbundets inlägg i sociala medier.

- Instagram: 363 + 218 unika visningar
- Facebook: 620 visningar
- Film 16 ompubliceringar på LinkedIn

Webbinarium om svensk bröstcervård

I november 2023 genomfördes ett webinarium med rubriken *Kan AI revolutionera svensk bröstcervård?* Webinariet var ett samarrangemang som finansierades inom ramen för två Vinnovaprojekt där Bröstcancerförbundet var part, VAI-B samt SwAIPP (Swedish AI Precision Pathology).

Webbinariet livesändes med över 300 registrerade tittare vid sändningstillfället. Webinariet laddades sedan upp på Bröstcancerförbundets hemsida och är tillgängligt för alla besökare.

Slutsats

Bröstcancerförbundets undersökning inom VAI-B-projektet visar att svenska kvinnor har stort förtroende för införande av ny teknologi med AI inom ramen för svensk bröstcervård.

Tack vare projektet har Bröstcancerförbundet kunnat sammanställa och tillgängliggöra information om hur AI kan användas inom mammografi, samt visa på hur AI både kan effektivisera och förbättra bröstcancerdiagnostiken.

Bröstcancerförbundets deltagande i projektet VAI-B har gjort det möjligt att sprida kunskap om bröstcancerscreening och införande av artificiell intelligens i screening. Projektets insatser har inte minst genom utrymmet i den allmänna debatten bidragit till en ökad kunskap såväl för bröstcancerpatienter som för kvinnor i allmänhet.